
Ośmiolecie działalności Rady Naukowo-Ekonomicznej przy Prezydium WRN.

Rocznik Mazowiecki 1, 400-403

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

INFORMACJE I KRONIKA

ÓSMIOLECIE DZIAŁALNOŚCI RADY NAUKOWO-EKONOMICZNEJ PRZY PREZYDIUM WRN

Rada Naukowo-Ekonomiczna przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie powołana została w czerwcu 1957 r. jako organ doradczy i opiniujący Prezydium WRN w sprawach ekonomicznych i techniczno-ekonomicznych oraz organ koordynujący pracę wszystkich towarzystw, rad i komisji naukowych działających w województwie.

W ciągu 8-letniej działalności Rady Naukowo-Ekonomicznej na czoło jej prac wysuwały się zagadnienia następujące:

— inicjowanie i ocena prac naukowo-badawczych o problematyce gospodarczej dotyczącej woj. warszawskiego;

— opracowanie niektórych ważniejszych problemów technicznych i społecznych;

— opiniowanie planów regionalnych, powiatowych oraz długofalowych i perspektywicznych planów woj. warszawskiego;

— inicjowanie stosowania w gospodarce województwa zdobyczy naukowo-technicznych oraz wskazywanie metod i sposobów przenoszenia i upowszechniania osiągnięć technicznych — przodujących w tym zakresie zakładów i instytucji;

— zgłaszanie wniosków do planów pracy naukowo-badawczych wyższych uczelni i instytutów, jak również proponowanie sposobu i zakresu wy-

korzystania wyników pracy wyższych uczelni i instytutów naukowych przez jednostki organizacyjne Prezydium Woj. Rady Narodowej;

— opiniowanie i opracowanie na zlecenie Prezydium WRN innych zagadnień dotyczących gospodarki województwa.

W skład Rady wchodziły wybitni naukowcy, profesorowie wyższych uczelni warszawskich, w szczególności Politechniki Warszawskiej, Szkoły Głównej Planowania i Statystyki, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, jak również pracownicy naukowcy szeregu instytutów naukowo-badawczych Polskiej Akademii Nauk. Praca w Radzie Naukowo-Ekonomicznej nosi charakter społeczny.

Prezydium Woj. Rady Narodowej powołało 3-krotnie na przewodniczącego Rady Naukowo-Ekonomicznej prof. dra Jerzego Kwejta, na zastępcę przewodniczącego prof. dra Stanisława Berezowskiego.

Członkowie Rady pracują w siedmiu sekcjach:

1. planowania regionalnego
2. przemysłu
3. rolnictwa
4. gospodarki wodnej, techniki sanitarnej, zdrowia i terenów zielonych
5. inwestycji i budownictwa
6. komunikacji
7. obrotu towarowego.

W oparciu o przyjęte główne kierunki swojej działalności Rada Naukowo-Ekonomiczna opierała swą pracę na rocznych planach pracy, które zawierały główne problemy ekonomiczne i techniczno-ekonomiczne, wynikające z potrzeb Prezydium WRN i jego placówek. Najważniejszym zagadnieniem Rady Naukowej było ustalenie na naukowych podstawach prawidłowych kierunków rozwoju gospodarczego woj. warszawskiego. W związku z tym Rada rozpracowała szereg problemów, których realizacja wpłynie niewątpliwie na przyspieszenie rozwoju gospodarczego województwa oraz lepszego zaspokojenia potrzeb bytowo-kulturalnych mieszkańców. Można przykładowo wymienić zagadnienia, którymi zajmowały się poszczególne sekcje Rady:

Sekcja planowania regionalnego (przewodniczący prof. dr St. Berezowski) rozpatrywała metody opracowania sieci osadniczej w woj. warszawskim, jak również plan zagospodarowania przestrzennego regionu podwarszawskiego. Z inicjatywy sekcji wykonane zostało przez inż. J. Smogorzewskiego opracowanie pt. „Zagospodarowanie doliny Bugu” z uwzględnieniem budowy zapory wodnej. Opracowanie to stanowi cenny dokument i będzie wykorzystane w realizacji planu perspektywicznego rozwoju powiatów wschodnich woj. warszawskiego oraz sąsiadujących z nimi powiatów białostockiego i lubelskiego. Sekcja pracowała również nad zagadnieniem zagospodarowania rejonu Góra Kalwaria—Warka—uście Pilicy, rozwoju gospodarczego woj. warszawskiego, ze szczególnym uwzględnieniem problemu uprzemysłowienia, oraz zapoczątkowała prace nad koncepcją rozwoju powiatu przasnyskiego.

Sekcja przemysłu pod przewodnictwem prof. dra J. Kwejta, a na-

stępnie doc. dra E. Bischoffa rozpatrywała m. in. takie zagadnienia, jak: perspektywy rozwoju przemysłu materiałów budowlanych, rozwój rzemiosła na terenie woj. warszawskiego, aktywizacja bazy surowców dla przemysłu owocowo-warzywnego, rozwój przemysłu skórzano-obuwniczego, przemysłu mleczarskiego oraz przemysłu drzewnego.

Sekcja rolnictwa pod przewodnictwem prof. dra F. Dziedzica rozpatrywała szereg ważnych zagadnień rozwoju rolnictwa województwa, a w szczególności: rozwoju hodowli bydła i bazy paszowej, organizacji skupu i przerobu mleka, organizacji gospodarki rolnej, perspektyw rozwoju produkcji rolnej, ogrodnictwa oraz melioracji wodnych.

Sekcja gospodarki wodnej, techniki sanitarnej, zdrowia i terenów zielonych pod przewodnictwem prof. dra Z. Rudolfa zajmowała się m. in. zagadnieniami: regulacji środkowej Wisły, zanieczyszczeń przez przemysł rzeki Narwi i Bzury, rozwoju gospodarczego regionów województwa na tle bilansu wodnego, zagospodarowania i ochrony przyrody Puszczy Kampinowskiej, analizy gospodarki wodno-ściekowej w miastach woj. warszawskiego, w ramach którego dokonano oceny podnoszenia rozwiązań planowej rozbudowy urządzeń wodociagowych w Nowym Dworze, stanu sanitarnego na terenie woj. warszawskiego, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu stanu sanitarnego wsi, założeń produkcji płyt spilśniionych w Makini, koncepcji turystycznego zagospodarowania obszarów przyległych do Zalewu Zegrzyńskiego, zasobów wód wglębnych w Płońsku, rozwoju terenów zielonych na obszarze województwa ze szczególnym uwzględnieniem uzdrowiska Otwock, lokalizacji oczyszczalni ście-

ków w Warce i Ciechanowie, rozwoju wypoczynku i turystyki w regionie warszawskim.

Sekcja inwestycji i budownictwa pod przewodnictwem dra E. Kuminka zajmowała się w szczególności: analizą zabezpieczenia realizacji planu inwestycyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem budownictwa mieszkaniowego, analizą zasobów budownictwa wiejskiego, opiniowaniem programu rozwoju sieci przedsiębiorstw budowlanych oraz opiniowaniem opracowania dotyczącego analizy materiałów powszechnej inwentaryzacji i zapotrzebowania na materiały w nowym budownictwie.

Sekcja komunikacji pod przewodnictwem prof. dra T. Mazurka rozpatrywała zagadnienia: powiązanie układu komunikacji Warszawy z układem województwa, perspektywy rozwoju komunikacji na terenie woj. warszawskiego, budowy mostu drogowego na Wiśle pod Wyszogrodem, kierunki działania organów drogowych rad narodowych w zakresie rozwoju nowoczesnych i ekonomicznie uzasadnionych metod budowy dróg lokalnych, bezpieczeństwa ruchu na drogach woj. warszawskiego, kolei dojazdowych w regionie podwarszawskim.

Sekcja obrotu towarowego pod przewodnictwem prof. dra K. Boczara wzięła na swój warsztat takie sprawy, jak: współpraca przemysłu z handlem i formy oddziaływania na produkcję w przemyśle, rozwój magazynów hurtu w regionie warszawskim w planie perspektywicznym, handlowa obsługa rolnictwa.

Niezależnie od wyżej wskazanych zagadnień Rada Naukowo-Ekonomiczna wykonała dużą ilość większych

i poważnych opracowań, z których przykładowo wymienić należy: koreferat do planu pięcioletniego rozwoju gospodarczego woj. warszawskiego w latach 1961—1965 wraz z opracowaniami szczegółowymi: przemysłu (prof. dr Jerzy Kwejt), przemysłu rolno-spożywczego (dr T. Cymer), rolnictwa (prof. dr F. Dziedzic), budownictwa mieszkaniowego (dr E. Kuminek), komunikacji (prof. dr T. Mazurek), gospodarki wodnej (mgr Z. Tysza), gospodarki komunalnej (mgr H. Koplewicz), zdrowia (dr St. Śwital), zagospodarowania wsi w wodę (prof. dr Z. Rudolf).

Poszczególne opracowania zostały przekazane zainteresowanym wydziałom PWRN i WKPG i stały się podstawą do opracowania planu pięcioletniego dla woj. warszawskiego.

Autorzy opracowań, oceniając wytyczne planu, zakwestionowali niektóre kierunki rozwoju, zwrócili uwagę na konieczność poprawienia ustalonych proporcji w nakładach inwestycyjnych, na potrzebę rozszerzenia i uzupełnienia ocenianego programu dodatkowymi analizami i badaniami. I tak np. zalecili dokonanie powtórnej analizy bilansu siły roboczej, hipotezy pieniężnych dochodów i wydatków ludności, struktury masy towarowej, obrotów detalicznych według podziału na artykuły przemysłowe i spożywcze itd.

Oceniając program rozwoju budownictwa mieszkaniowego w mieście i na wsi, zwrócono uwagę m. in. na kierunki i metody szczegółowej analizy istniejącego stanu zasobów mieszkaniowych w oparciu o techniczną inwentaryzację budynków mieszkalnych, jak również na ustalenie programu kapitalnych remontów.

Z innych opracowań Rady Naukowej dla potrzeb województwa wymienić można: problem rozwoju gospodarczego na tle bilansu wodnego z uwzględnieniem wód powierzchniowych, badanie efektywności meliora-

cji na użytkach zielonych w pow. Żuromin, celowość utrzymania i modernizacja kolei wąskotorowych, opracowanie bilansu eksploatacyjnego wód czwartorzędowych.

Szczególne znaczenie dla powiązania nauki z praktyką, dla ożywienia badań naukowych i pogłębienia znajomości problematyki gospodarczej w terenie posiadają organizowane przez Radę Naukową wyjazdowe sesje naukowe w większych ośrodkach regionalnych woj. warszawskiego. Tego rodzaju sesje organizowane były m. in. w Płocku, Ostrołęce, Siedlcach.

Celem sesji naukowej w Płocku była z jednej strony ocena dotychczasowych przeobrażeń zachodzących w mieście i w rejonie Płocka na skutek budowy Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych. Na wspomnianej sesji wygłoszono kilka referatów. Prof. dr Jerzy Kwejt omówił m. in. problemy techniczno-ekonomiczne związane z budową zakładów petrochemicznych oraz koncepcję przestrzennego rozmieszczenia sił wytwórczych w regionie płockim.

Ważnym problemem dla województwa jest rozwój gospodarczy ziemi kurpiowskiej, przynajmniej do przeciętnego poziomu woj. warszawskiego, a wymaga to wszechstronnego i kompleksowego rozwoju wszystkich dziedzin działalności na tym terenie. W tym celu Rada Naukowo-Ekonomiczna przeprowadziła szereg badań, dokonała oceny stanu zagospodarowania ziemi kurpiowskiej oraz w oparciu o dotychczasowe wyniki badań naukowych ustaliła wstępne kierunki rozwoju, wysuwając wiele nowych koncepcji i problemów na sesji naukowej w Ostrołęce. Na konferencji tej omówiono szeroko zarówno zagadnienia gospodarcze rozwoju Kurpiowszczyzny, a w szczególności przemysłu i rolnictwa, jak i zagadnienia społeczno-kulturalne, m. in. szkolnictwa, sztuki kur-

piowskiej i ciekawej, a nie dość znanej historii tego regionu.

Szereg elementów składa się na koncepcję ostrołęcko-łomżyńskiego podokręgu przemysłowego, aktywizującego cały region kurpiowski. Mimo że dziś jeszcze dość oddalona, koncepcja ta zawiera wiele interesujących momentów z punktu widzenia obu województw.

Rada Naukowa dla rozszerzenia zakresu prac badawczych i włączenia szerokiego grona naukowców do jej działalności nawiązała współpracę z wyższymi uczelniami i instytutami naukowymi. Współpraca ta polega na podejmowaniu przez katedry i instytuty tematów związanych z życiem gospodarczym i kulturalnym woj. warszawskiego oraz na uwzględnieniu również tych tematów przy pisaniu prac magisterskich i doktorskich.

W pracy Rady Naukowo-Ekonomicznej dużo uwagi poświęca się również sprawie przydatności praktycznej zleconych opracowań do prac planistycznych.

W ramach tej krótkiej informacji niemożliwe jest podanie całokształtu działalności Rady Naukowej ani podanie nawet wszystkich zasadniczych wniosków wyciągniętych przez 8 lat przez Radę i opiniowanych prac przedłożonych WRN.

Wnioski wyciągnięte przez Radę Naukowo-Ekonomiczną odnośnie do wieloletnich planów rozwoju województwa stanowiły podstawę dokonania oceny osiągnięć i przemian, jakie miały miejsce na Mazowszu, Kurpiach i Podlasiu w okresie dwudziestolecia władzy ludowej oraz stanowiły podstawę do przedyskutowania koncepcji i kierunków dalszego rozwoju województwa na sesji naukowopopularnej odbytej 30 listopada 1964 r. w Mińsku Mazowieckim.

Materiały z tej sesji zostały umieszczone w niniejszym tomie.